

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти **пом'якшили** очікування щодо **зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас респонденти **позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні значно нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 38.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 84.6%) (графік 1). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 16.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 84.6% респондентів очікують, що інфляція перевищить 20.0% (у попередньому кварталі – 76.9%), у цілому по Україні – 53.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% (у IV кварталі 2022 року – 92.3%). У цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 25.0% (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (у попередньому кварталі – «мінус» 15.4%) (таблиця). У цілому по Україні очікується погіршення фінансово-економічного стану підприємств: баланс відповідей – «мінус» 2.5%;
- **значне прискорення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 66.7% (у IV кварталі 2022 року – 15.4%). У цілому по Україні очікується помірне збільшення обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – 2.8%;
- **збільшення інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 20.0% та 30.0% відповідно (у попередньому кварталі – по «мінус» 9.1%). У цілому по Україні – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 7.7%, як у попередньому кварталі (одні з найвищих очікувань серед регіонів) (графік 4). У цілому по Україні очікується скорочення кількості робітників: баланс відповідей – «мінус» 16.4%;
- **стрімке зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 100.0% та 92.3% відповідно (у IV кварталі 2022 року – 100.0% та 76.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та енергоносії, проблеми з логістикою та вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника високими темпами:** баланси відповідей – 92.3% та 76.9% відповідно (у попередньому кварталі – 76.9% та 75.0% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії, а також ціни на сировину та матеріали (вплив останнього чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

Підприємства області і надалі очікують **зростання потреби в позикових коштах** найближчим часом (графік 8). **23.1% респондентів області відповіли, що планують брати банківські кредити** і надають перевагу виключно кредитам у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами, надмірні вимоги до застави та занадто складна процедура оформлення документів (вплив чинника значно посилюється) (графік 9).

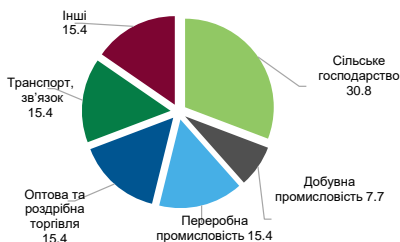
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 94.7%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

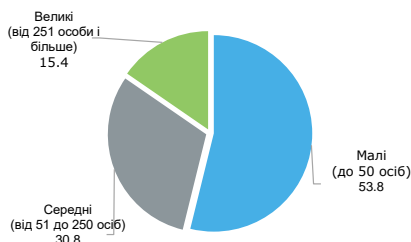
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 3). У цілому по Україні – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2022 року – 11.1%);
- **підприємства області працюють на межі виробничих потужностей:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 15.4%).

Паспорт вибірки^{1,2}

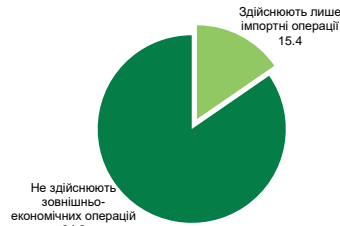
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємства за кількістю працівників, %

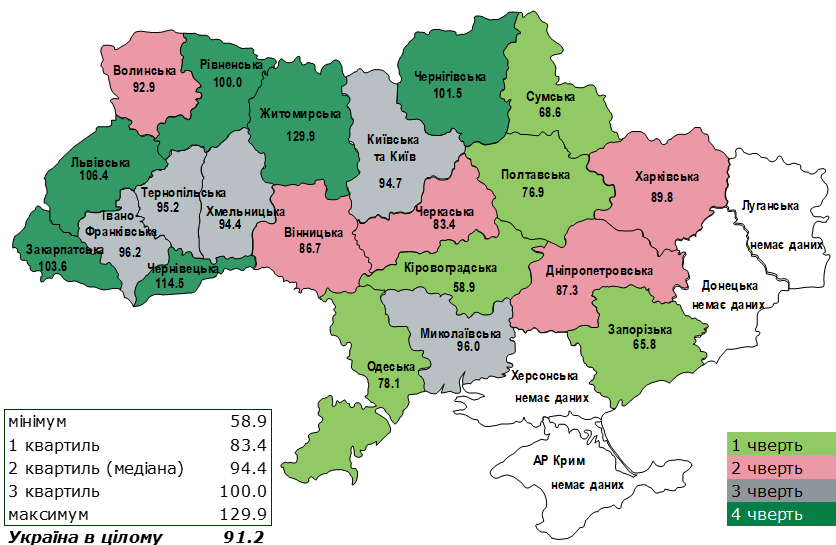

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 06–27 лютого 2023 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

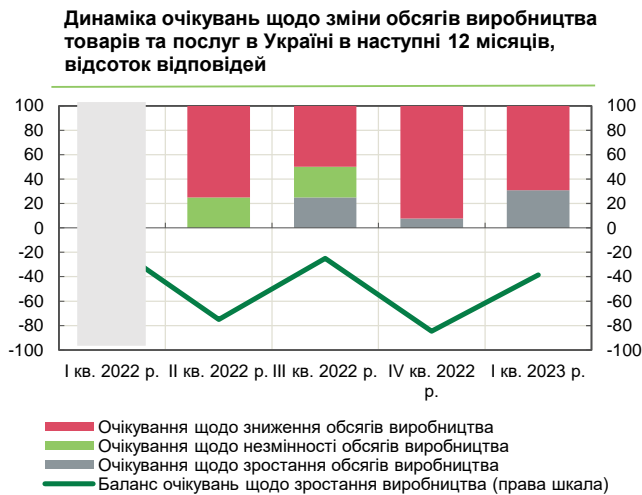
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану		-25.0	16.7	-15.4	25.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва		-9.1	50.0	15.4	66.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт		-28.6	0.0	-9.1	20.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар		-14.3	0.0	-9.1	30.0
кількості працівників		-33.3	8.3	7.7	7.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.
⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

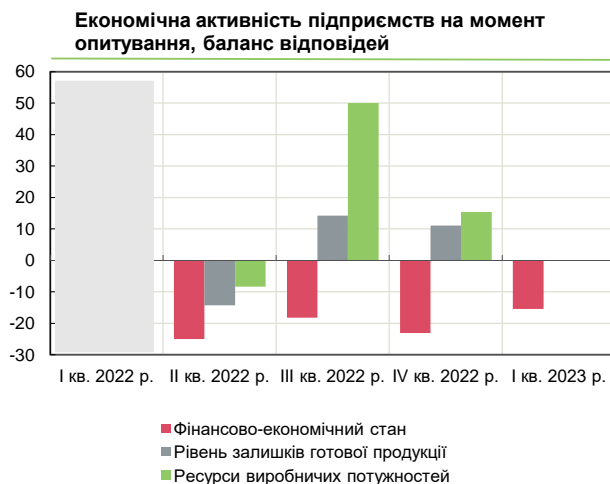
Графік 1

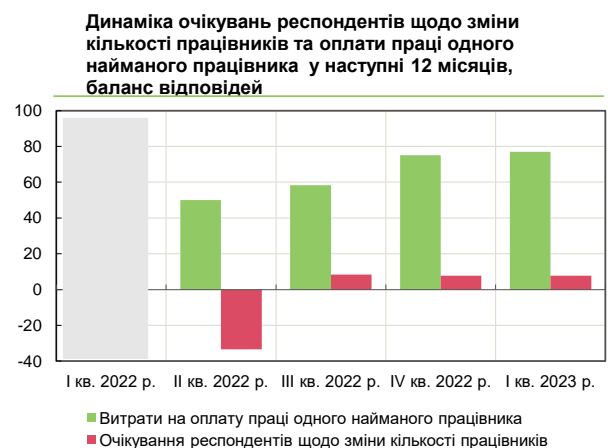
Графік 2

Графік 3

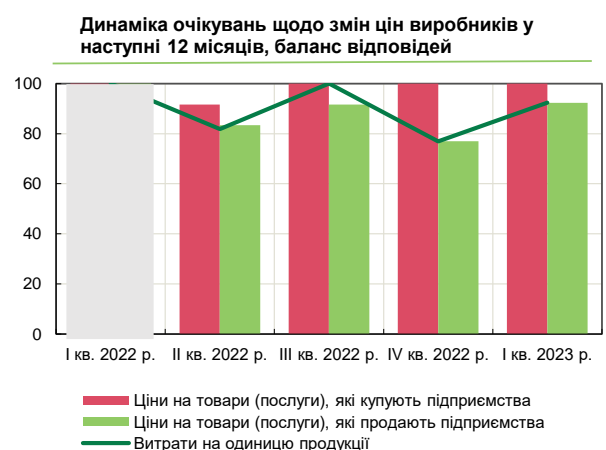
Графік 4

Графік 5

Графік 6

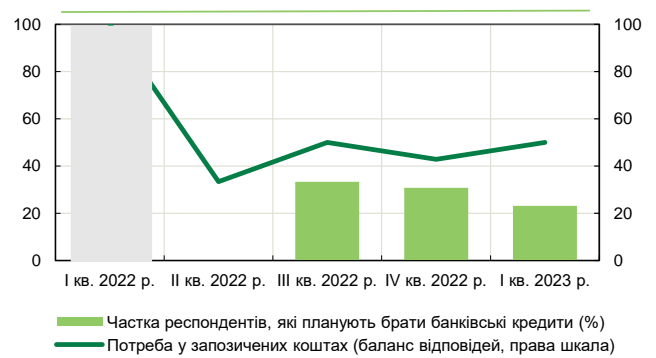
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

